

"MEN ZEGT WEL EENS DAT DE PARTITUREN VAN EEN JAZZMUZIKANT OP SLECHTS TWEE PAGINA'S STAAN. DAT INTRIGEERT MIJ WEL. WANT WIJ KOMEN MET EEN DIK PAK PAPIER NAAR SINT-NIKLAAS."

Muziek

Wim Mertens

INESCAPABLE TOUR

do 8 dec 2021 | 20u
Stadsschouwburg

Achteruitkijken is doorgaans niet aan Wim Mertens besteed, maar met veertig jaar op de teller lijkt een terugblik *Inescapable*. Met die vierdubbelaar en gelijknamige tournee brengt hij een overzicht van een rijkgevulde carrière, samen met de voorstelling van jongste compositie *The Gaze Of The West*. Dat er aan inspiratie en verwondering geen gebrek is zal ook in Sint-Niklaas duidelijk worden op 8 december wanneer hij in de Stadsschouwburg concerteert. We blikken samen met hem alvast vooruit.

Mertens: Terugblikken is zeker niet mijn sterkste kant. Maar met de ronde cijfers '80 en 2020 is het daar wel een goed moment voor dat door de coronacrisis een jaartje uitgesteld is geworden. *Inescapable* is enerzijds een heterogene selectie van stukken uit zo vele mogelijk verschillende producties, bezettingen en genres. Anderzijds is het ook een homogeen geheel voor wie er als geheel naar luistert. Het is de bedoeling dat het een nieuw geheel vormt dat de verschillende facetten van mijn muziek weergeeft.

Naast een selectie uit de compilatie-cd stel je ook het recentste album 'Gaze Of The west' voor. Wat vormde daar de inspiratie voor?

Mertens: Ik ben veel bezig geweest met de geschiedenis van de Westerse muziek, vooral de periode van Vlaamse componisten van de 15de tot 17de eeuw en meerbepaald hun polyfonie en notatie. Zowel in 1980 als in 2020 kwam ik tot de vaststelling dat we de notatie in vraag moeten durven stellen. Die notatie is namelijk een typisch Westers fenomeen waarmee we controle proberen krijgen op muziek. Ik vind dat we moeten proberen om daaraan te ontsnappen. Dat wil niet zeggen dat ik plots technieken ga toepassen uit niet-Europese muziek, want daar ben ik eerder een tegenstander van. Als Noorderling maak ik muziek op een bepaalde locatie, en die biedt voldoende inspiratie, structurele oplossingen en speelwijzen om hedendaagse muziek een eigen gezicht te geven.

Hoe zoek jij dan naar oplossingen om die notatie, die *Gaze of the West* naar een nieuw tijdperk te krijgen?

Mertens: Ik gebruik zang en tekst op een heel specifieke manier. Ik zeg wel eens als boutade tegen mijn muzikanten: "ik zing pas als alles goed draait op het podium". Wanneer ik precies begin met zingen is één van de dingen die niet genoteerd is. Dat kan variëren van concert tot concert. Zelfs de tekst kan wijzigen. Dat is een manier om een alternatief te hebben voor een volledig gedetermineerde notatie die geen vrijheid toelaat, zonder aan muzikaliteit in te boeten.

**“WANNEER IK PRECIJS
BEGIN MET ZINGEN IS ÉÉN
VAN DE DINGEN DIE NIET
GENOTEERD IS. DAT KAN
VARIËREN VAN CONCERT
TOT CONCERT. ZELFS DE
TEKST KAN WIJZIGEN.”**

Greenhouse Talents

Is dat een vorm van improvisatie?

Mertens: Zo zie ik het liever niet. Ik noem het liever een realisatie 'à la dernière instance'. Op het laatste moment zal die stem zich manifesteren en zelfs een dominante rol innemen in die composities. Een pure improvisatie zoals in de jazz is het echter niet.

In interview voor Gent Jazz gaf je wel aan een jazzliefhebber te zijn. Zijn er elementen uit de jazz die je inspireren of die je meeneemt in je eigen werk?

Mertens: Wat me vooral aantrekt in de jazz, bijvoorbeeld in het werk van Chet Baker of Thelonious Monk maar evengoed andere componisten tot en met Cecil Taylor of de meer traditionele jazz, is de relatie van jazz ten opzichte van populaire muziek. Populaire tunes worden bijvoorbeeld op een geheel eigen manier verwerkt in de jazz. Dat demonstreert dat er een groter gevoel van vrijheid is ten opzichte van de pure klassieke muziek. Daarnaast komt men in de jazz tot een heel gereduceerde partituur, het is eerder een sjabloon of een gereduceerd akkoordschema. Men zegt wel eens dat de partituren van een jazzmuzikant op slechts twee pagina's staan. Dat intrigeert mij wel. Want wij komen met een dik pak papier naar Sint-Niklaas. (lacht)

Zijn er na veertig jaar spelen nog dromen of ambities die je wil verwezenlijken?

Mertens: Op dit ogenblik bereid ik een nieuw soloproject voor, enkel voor piano en stem. Het wordt een tweeluik, want ik zal die stukken ook brengen voor een ensemble bestaande uit meerdere strijkers, cello, harpen en piano. Dat project zal eind dit jaar, begin volgend jaar uitkomen. Het heet *Heroïdes* en het is gebaseerd op de fameuze brieven van Ovidius, geïnspireerd op vrouwenfiguren uit de Griekse mythologie. Daaraan leg ik momenteel de laatste hand.

Zijn die verhalen parate kennis of heb je jezelf daarvoor ingelezen?

Mertens: De originele Nederlandse vertaling heb ik in 1991 gekocht: ik speel dus al zeer lang met het idee voor dit project. Maar ik ben nog volop aan het studeren. Blijkbaar ga ik me met die productie uitspreken over het fenomeen 'vrouw' in de breedste context. Ik wil dus goed voorbereid zijn. (lacht)

Mattias Goossens